

Tips till pedagoger

Skriva sig till läsning

2006/2007

INNAN NI BÖRJAR

Möblering

Om man börjar jobba med datorn redan i förskoleklassen – låt datorvrån bli ett lika naturligt inslag som t.ex. dockvrån och byggvrån. Att leka vid datorvrån ska vara en lek liksom annan lek. Datorerna ska vara lättillgängliga när som helst under veckan.

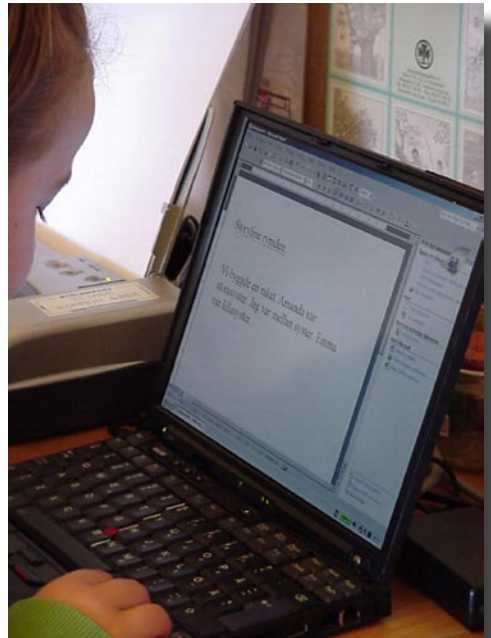
Under de första skolåren ska de arbetsätt som innebär skapande aktivitet, lek och praktiskt arbete enligt läroplanen dominera undervisningen. Klassrummet bör därför inredas som en verkstad med många arbetsvrår.

Lära känna datorn

Vid det eller de första tillfällena då eleverna använder datorn ska de få tillfälle att "leka" med tangentbordet. Ge dem fria händer att tillsammans testa knapparna. Låt dem experimentera fritt.

Fingersättning

Det är viktigt att det blir naturligt från första början att båda händerna används. Ett enkelt tips är att man alltid börjar med pekfingrarna på "starttangenterna" F och J. Försök få in vanan att tummarna får sköta mellanslaget! Allt eftersom tiden fortskrider görs en uppdelning av vilka knappar som vänster respektive höger hand "tar hand om". Gränsen för höger/vänster kan med fördel göras med märkpenna/maskeringstejp direkt på tangentbordet.

14 september 2005

erik papa blå pks persson kat dufania chris snus

fëäöepoeioefjpefepoifäepfdäöeäpoeopfkejekjök
wktrdipoyoiydhioipitrdöioiöyrtdoioprdoytdoidoi
iustueiruäguégiugeussssssäuisiuisuriuäpareiug
eafölekföowkreatfölrkfäorekfa'ärkf'ärk'ark'fpk'ä
okf'äörkf'öwrgfk'prlprlg'PRI'gfl.RäpRLa.ÄLF
ÄPW
wläÖflÄRIÄFÄläfEÄPRÖALEÖWLLEÄFPOW

Skrivspecialisten

När skrivandet släpps loss kan man leka "skrivspecialisten" eller "snabba sekreteraren". Med högsta fart skriver man hela sidan full! Trageton kallar det "piano-skrivning".

I BÖRJAN

Skriva sitt eget namn

Gör gärna till en vana att barnen börjar med att skriva sitt namn överst så är det lättare att hålla reda på vems utskrifter det är.

Datera texterna

Elevernas texter dateras för att se deras progression t.ex. i arbeten i IUP-pärmen.

Bokstavs jakt

Efter pianoskrivning fortsätter lekskrivandet. Fritt skrivande i 1-3 minuter och sedan gå på bokstavs jakt. Leta efter och ringa in alla V med en färg. Hur många? Fortsätt ev. och ta en annan färg och ringa in alla A.

ADFHJKJQOVIDHHJLKDKDIEWOP
HDJKLVAHMCKJHKYXAÖLJVUIW

Ordjakt

Fritt skrivande och sedan ringa in alla ord.
SYKELSAKSBÅTGODISKATMASVIN

KANBAJAVIJÅKATILTÅSELILAUTANMINABJÖDEJ
DÅBIJAGLADOMDEGÅJKANVIÅKADEN10JUNISNELAMAMMA

Ord och bilder

Skriv fem ord som börjar på bokstaven A, måla bilder till.

Teckenstorlek

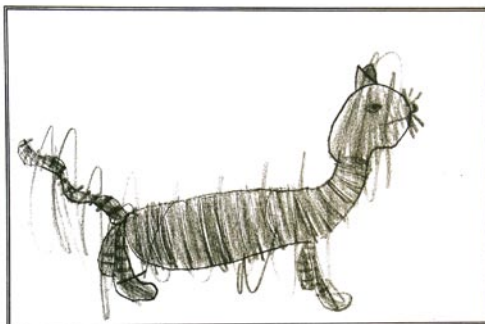
Bokstavsräckor utgör den första fasen i utvecklingen. När barnen ska skriva bokstavsräckor rekommenderas teckenstorlek 72 pt. Det är lättare för barnen att se skillnad på och att upptäcka olika bokstäver. Även fortsättningsvis när barnen börjar skriva egna berättelser m.m. är en större teckenstorlek att föredra. Minimum är 20 pt. Det blir lättare att läsa både för en själv och andra. Dessutom blir det "mer av det".

72 pt

Tom textruta

Skriv en text i Word. Gör sedan en tom textruta där barnen kan rita/illustrera.

A-såga

Det var en groda. Den ville till Afrika. Där fick den en daggmask. Den åkte till hotellet och badade i poolen. Sen när den gick träffade den en tiger. Sen blev grodan jagad av tigern. Grodan skuttade ner i en damm och då gick tigern.

Barntext och vuxentext

Låt barnets text vara som den är. Skriv barnets text på "vuxenvis" under. Avdramatisera vad som är rätt och fel, särskilt i början. När barnet självt frågar så ge svar!

hon blåser
boblor när hon har blåst sin störta bobla i helasit
liv då kom henes värsta ven och han smelde henes
största bobla då blev hon lesen

Hon blåser bubblor. När hon har blåst sin största
bubbla i hela sitt liv, då kom hennes värsta ovän
och han smällde hennes största bubbla.
Då blev hon ledsen.

Bokstavssagor

Skriv sagor på viss bokstav.

Gustav går ut till sina grodor.

Gustav ser att grodorna är borta.

Gubben Gustavsson har tagit dom.

Gustav grymtar.

Gustav springer iväg.

Gustav hittar grodorna i gräset.

Gustav blir glad.

Min lillasyster är med i Wallander fast hon bara är 4 år. Hon fick betalt för att hon var med filmen.

Det var 100 kr. Hon är kär i 3 killar Wiktor Ludwig och Walter. Hon tycker om wienerbröd. Hon tycker om att klä ut sig till witch och häxa.

Hennes bästa vän heter Alicia. I efternamn heter hon Wirsén.

Namnuppgift

Det är en rolig uppgift att skriva sitt namn, kompisarnas namn och familjens namn. I år 2 kan man använda dessa namn och ordna i alfabetisk ordning. Då använder man förslagsvis markering i Word och flyttar runt namnen i rätt ordning.

Byta rad

Att byta rad för varje ny mening lär barnen att lättare använda stor bokstav och punkt.

Kommunikation

Pararbete är mycket viktigt för kommunikationen. Kommunikation när man arbetar leder till ett utvidgat ordförråd, hjälp med rättning och ett roligare arbetssätt. Låt eleverna hjälpa varandra med rättning och ordmålning av sagor och berättelser.

Sagor i par

När eleverna skriver sagor i bokform (A5- el. A4-format) kan de jobba parvis med var sin saga. Först ritas de bilder. Sedan skriver först den ena eleven sin text på datorn, därefter den andre eleven. Texterna skrivs ut på samma papper. Eleverna måste då samarbeta och kommunicera med varandra tills båda är klara (och man sparar även papper). Texterna sparas.

Använda piltangenterna

Vid nästa skrivtillfälle öppnar de sitt dokument och läser igenom sin text genom att flytta markören på skärmen med piltangenterna på tangentbordet. De tvingas då att läsa långsammare och upptäcker lättare överhoppade mellanrum och glömda bokstäver i orden. Även punkter och stor bokstav kanske observeras.

Läs upp i grupp

Låt eleverna läsa upp sina texter och böcker t.ex. i 4-grupper och för sina föräldrar.

IUP/Portfolio

Skriv ut en orättad och en rättad text för att spara i elevens IUP. Datera texterna och använd dessa vid utvecklingsamtal. Här kan man se elevens utveckling i svenska.

Projektgruppen - Skriva sig till läsning

Mentorer

Ing-Marie Andersson	(Östra skolan och Köpingebro skola)
Anne Eiman-Larsson	(Sövestads skola och Hedeskoga skola)
Susanne Ingemansson	(Ängaskolan och Edvinshemsskolan)
Ulla Lönnqvist	(Ängaskolan och Edvinshemsskolan)
Ann-Gerd Nyberg	(Backaskolan och Svarteskolan)
Gun Wärnersson	(Blekeskolan, Glemminge skola & Löderups skola)

Projektledare

Joachim Thornström, Barn o Utbildning
joachim.thornstrom@ystad.se

Vill du veta mer?

www.ystad.se/skolvaskan